

UNGDOMMENS LÆSNING.

TALER TIL UNGDOMMEN.
(Af Morten Pontoppidan, — her efter "Tidens Strøm").

(Sluttet.)

Hvem har f. Ex. lært Mennesket Agerbruget? Mon det kom af sig selv som en Leg dette. at sætte en Plov i Jorden og spande Heste eller Øksne for den? Nej, det besværlige Arbejde gjorde man næppe, før man var nødt til det. Det var ulige nærmere at gaa paa Jagt med en Flitsbue og at finde sig nogle vilde Frugter og Rødder i de store Skove. Men efter Haanden, som Befolknningen tog til, blev der for mange Jægere og for mange Bærplukkere. Det, der groede af sig selv, blev spist op. Der blev Nød, rimeligtvis svær Nød. Hvad skulde man grib til? Skare efter Skare vandrede ud; men snart var der ingen ny Jagtdistrakter at finde længer. Overalt fandt man Pladsen optaget. Og paa hver Plads voksede Befolkningen stadiig. Allerede døde Mennesker af Sult. Familjefædre sad og maahte holde sig for Ornene for ikke at høre Børnene græde. Da fandt en paa at rejse sig, rødde et Stykke Land, brænde Skoven, rode Jorden op mellem Stubbene og udsaa noget Frø, han havde samlet sig, Agerdyrkningen var begyndt, og det var Noden, der var Laereren.

Ja, den Tid har været, da Mennesken ikke en Gang kændte Heden. Man sad og frøs i lange sorte Nætter, til en slog Ild og slog Ild saa længe, til han fandt noget, der fangede. Da blussede det første Baal i Verden, og det var Noden, Mørkets og Kuldens haarde Nød, der havde lært os Kunsten.

Man kan sige, at det var Menneskets egen iboende Kraft, en Handledygtighed, en Opfindervne, en usynlig Aandens Gnist, indblæst ham af Skaberne, — at det var noget saadtæ, der lod ham gøre disse Opfindelser. Meget vel! Men det var Noden, der fik ham til at tage til sine Ævner, at hente sine Muligheder frem; det vil sige, det var Noden, der var Laereren.

Der er nogle Øer i Sydhavet, hvor Himlen er saa mild og Jorden saa frugtbar, at de indføde aldrig lidet nogen Nød. De behøveringen Klæder, og Brædfrugtræerne vokser uden for deres Hytter af sig selv. Disse Folk kan ingen Ting. De ligger paa deres Bastmaatter og ladder Solen skinne. De har intet lært; ti de har ikke haft Noden til Læremester.

Lad mig fortælle et Eksempel paa, hvorledes Noden kan faa et Menneske til at finde sine Ævner og Kræfter. Der var en norsk Ungersvend, der løb alt, hvad han kunde, hen over et Fjeld, skarpt forfulgt af en rasende Mand med løftet Kniv. Pludselig stansede hans Flugt af en gabende Klipperævne. Hvad skal han nu grib til? Raevnen er saa bred, at han under almindelige Eror hold vilde have anset det for Gal-skab at vove et Spring over den. Men med Fjendens Kniv bag sin Nakke, har han ikke lang Betenkningstid.

„Han samler alle Kræfter, — et frysteligt Spring, — træst paa den anden Side han ser sig omkring.“

hedder det i Digtet, som skildrer denne Begivenhed. Og disse to Verslinier kan Ord til andet bruges til at udtrykke, hvorledes det gaar en Menneskesjæl, der er kommen i den største Nød af alle, idet den er trængt ud paa Selvopgivelsens Rand, men finder i Noden sin underste Ægne og springer over Svalget, tværs igennem Tvivl og Betenkneligheder, i Guds Favn.

Det er den store Sjælenød, naar man er paa Nippet til at opgive sig selv. Grunden kan være den, at man ganske har tabt Selvagtselsen og dømmer sig selv uværdig til Liv og Lykke, eller den, at man ikke længer kan finde nogen Mening i sin Tilværelse; man har tabt Troen paa en Sammenhæng i Tingene, paa en Forsynsstyrelse. Eller det kan komme af, at man virkelig mangler Modstandsraft mod Livets Vanskæbner; man har opbrugt sine Hjælpeskilder; man kan ikke mere. Men havd enten Grunden nu er det ene eller det andet, — naar den store Sjælenød kommer over et Menneske, da er det Meningen ikke at han skal i Svalget, som gaber foran ham, men at han i

Noden skal finde en ny Ævne hos sig, — den religiøse Ævne. Og finner han den, da gaaer det ham som Kvinden, der ikke længer kommer Veer i Hu for Glæde, at et Barn er født til Verden.

Det er Jesus, der har sammenligget den store Sjælenød med en Kvindes Barnsnød, og derved adskilt den fra alle de ufrugtbare Sorger, der opfylder Menneskenes Sind. Han siger sine Disciple, at de vil komme til at græde og hyle, naar han er gaaet bort; de vil føle sig afmægtige og modløse. Men alt dette vil være Fødselsveer. Der vil frembyde en Kraft, fødes en Ævne hos dem, som ikke før har kændt.

Ja, der er en Følelse af Forladthed, af at være enlig og elendig, som David siger, af at være faderlös i Verden, som Jesus udtrykker det, — der er en saadan Sindstillstand, der kan komme op hos et Menneske, da begyndte de Veer, ud af hvilke den religiøse Ævne skulde fødes for Slaegten. Det er muligt, at man allerede lenger i Forvejen havde dyrket Guder, frygtet usynlige Magter, forsonet dem ved Offere, knælet og anraabt. Men alt dette, hvis Kilde var Skæk i Blodet, havde intet med den religiøse Ævne at gøre. Den brød igennem hos Abraham, Isak og Jakob og deres Slægt. Og ingen ved, hvad disse gamle Hyrder har gredt, for den Sans brød frem hos dem og klaredes mere og mere, hvormed de opfangede de første strælende Glint af den eviges Aasyn. Ingen ved, hvor lange Professorer og Salmister har ligget med Hovedet i Støvet, folende sig forladte og faderløse i Verden. Men hver Gang en af dem tændte et nyt Blus, der belyste de evige Høje, eller sang Herren en ny Sang, der fik alle Sjælens Strange til at klinge, da har man trygt kunnet sige, som Dronningen i Kempevisen siger til Sigurd Snarensvend, da han kommer med Egen, han har været bundet til, men rykket op med Rode; Saamend, det var i Nød og Træng, Du plukked sig en Blomme!.....

Ogsaa i andelig Henseende har Menneskene siddet og frosset i lange Nætter, indtil en slog Ild, og lod det glimte i Mørket. Jeg har her anført et Eksempel paa, hvorledes den religiøse Ævne kom frem og udviklede sig hos de store Banebrydere. Men denne Udvikling havde en lang Vej at gennemgaa, inden Jesus kom, og inden Menneskets religiøse Opgave kunde udtrykkes saa fuldkomment, som f. E. Paulus gør det i det uforlignelige Sted i Apost. Gaern. 17de Kap. Det er paa Athens Akropolis, han staar og taler, og Ordene lyder saaledes: „Gud, som har gjort Verden og alle Ting, som er derudi, han, som er Himlens og Jordens Herre, bor ikke i Templer, gjorte med Hænder; han tjenes, og ikke af Menneskers Hænder som den har noget behov, efterdi han selv giver alle Liv og Aande og alle Ting. Og han har gjort, at al Menneskens Slægt bor paa den ganske Jordens Kreder af et Blod, og har bestemt dem forordne Tider og visse Grænser for deres Bolig, at de skal søge Herren, om de dog kan føle og finde ham, endog han er sandelig ikke langt fra noget af os; ti i ham leve og røres og ere vi!.....

Men naar den Tid kommer, da Idrettskraften begynder at svigte, da var det godt, om vi ikke derfor alt for meget sik denne Fornæmmelse af at skulle til at gaa den tunge, tung Gang ned ad Trapperne paa den anden Side. Da gælder det om den indre Levekraft, og da er den lykkelig, som fra Ungdommen af har faaet sin religiøse Ævne udviklet; ti da svigter den ham ikke. Medens de andre Ævner tager af, skyder den sine bedste Skud. Haand i Haand med sin Ungdoms Gud kan den gamle trette Arbejder sige: Lad det nu kun gaa ned ad Bakke! Jeg ved, at det gaar ned i de stille, dybe Dale, som min Sjæl under alle Livets Omvekslinger har stundet imod, hvor de klare Bække flyder og hvor Evighedsblomsterne gror.

En Mærkedag for „Stjernens“ Abonnenter bliver den 8. Februar, 1890. Enhver af dem, der har gjort sin Pligt og betalt indeværende Aars Abonnement, erholder gratis en Præmie, der er værd fra en halv Dollar til 50 Dollars efter som Numrere maaatte falde.

Der er en hel Del saafaldte „Læger“ som avertere i Bladene, og dog ere de fleste af dem ikke andet end Kvæfjelvere, hvis Behandling er værre end ingen. En hæderlig Undtagelse herfra er vor berømte Landsmand Dr. N. Rosenberg, 41 S. Clark Str., Chicago, hvis Novertissement er optaget i en anden Spalte. Denne ubemerkede Læge har praktiseret i over 30 Aar, hvoraf 24 i Chicago, og anfes for den bedste Læge man tjender for kroniske og private Sygdomme. Man kan med Tryghed henvende sig til ham.

Den store Smertestiller
mod
Gigt,

Trolægger i Misfærd og i Lemmerne,
Høstnudber, Materidi og
Høstsmærter.

Mugfæarter,
Høstsmærter, suis Hæl, suisse Saar,
saarre Tæder og Kostelæs.
Landpine,
Hovedpine, Brandsaar, Ledsmærter, Drepine,
sprænde Hænder
og alle Smertier der træver udvortes
Middel.

Landmand og Høvagtere
finde i St. Jakobs Ölne et uovertrægtigt
Middel mod Sygdom hos Kvæget.
En flæk St. Jakobs Ölje kostet 5 Gentz
5 flækker for \$2.00. Raas i etvær Apothek.
Kor hø. sendes 12 flækker fri til alle Dele
af det øste. Stater. Adressé:

The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

Hvor Væl 25 Cts. Haas paa Apo-
theket.

The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Md.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A. Vogeler Co.,
Baltimore, Maryland.

Dr. August König's
Hamborg Krybbersalve
er et ganse fortrinligt Middel mod Byl
og høstfælle Slags Saar, Frost,
„Frostesine“ osv.

25 Gentz Paffen. Haas paa Apothe-
teket. The Charles A.